Téma 1: Dejiny telesnej kultúry a kanoistiky.

Dejiny kanoistiky.

Všade tam, kde sa nachádza voda – v moriach, jazerách alebo riekach, vyskytovali sa domorodé vodné plavidlá, vo väčšine prípadov kanoe, ktoré je definované ako „plavidlo, špicaté na oboch koncoch, poháňané ľudskou silou jednolistým alebo dvojlistým pádlom, pričom sa človek pozerá v smere pohybu plavidla“. Prvé primitívne domorodé kanoe boli dlhé 3 až 30 metrov a boli skonštruované z konárov, koží zvierat a kôry stromov. Využívali sa na dopravu, obchod a niekedy aj na boj. V domorodých kultúrach sa šport nevyskytoval; je to výtvor priemyselnej spoločnosti 19.storočia, kedy vznikajúca bohatá stredná vrstva hľadala rôznu telesnú zábavu, ktorú dnes môžeme označiť ako rekreáciu, extrémne povedané šport.
V 19.storočí boli vytvorené dva základné typy kanoí: uzatvorené kanoe poháňané dvojlistým pádlom a otvorené kanoe poháňané jednolistým pádlom. Moderné uzatvorené kanoe sa objavili na rieke Temža v Británii koncom 50. a začiatkom 60.rokov 19.storočia. Boli vytvorené podľa uzavretých kanoí domorodcov, ktorí žili od Beringovho mora cez arktické oblasti Kanady až po Grónsko. V jazyku domorodcov v Kanade boli známe ako „kajaky“. Tento názov sa rozšíril do celého priemyselného sveta. Moderné uzavreté kajaky a kanoe spopularizoval nebojácny škótsky advokát John MacGregor, ktorý v roku v roku 1865 vytvoril drevený kajak, ktorý využíval tradičné dvojlisté pádlo a mal ľahký skladací stožiar a plachtu. Uzatvorené plavidlá sa začali využívať na turistiku aj pretekanie.

V Severnej Amerike boli skôr v zmiešaných lesoch strednej a východnej Kanady usadlíkmi a bádateľmi využívané jednoduché plavidlá, otvorené kanoe vyrobené z brezovej kôry, bieleho cédra a smrekových koreňov poháňané jednolistým pádlom. Neskôr boli zdokonalené, takže v 70.rokoch 19.storočia vzniklo v strednej Kanade mnoho dielní a obchodov s týmito loďami pre tých, ktorí chceli cestovať po kanadskej divočine.

Otvorené kanoe bolo dovezené do Británie a Francúzska a odtiaľ do celej Európy. Podľa krajiny pôvodu sa pretekárske lode začali označovať C1 (Canadian Single).

Vznik IRK – Medzinárodnej kanoistickej federácie.

19.januára 1924 bola v Kodani v Dánsku založená Medzinárodná kanoistická federácia - IRK. Cieľom bolo zjednotiť kanoistické asociácie rôznych krajín, dohodnúť čo najskôr zorganizovať medzinárodné preteky, tieto organizovať aspoň raz ročne v rôznych krajinách, vydávať sprievodcov po riekach, mapy, dohodnúť medzinárodne platné symboly pre rieky a takýmto spôsobom zjednodušiť podmienky pre vodnú turistiku. Rozvíjať kanoistiku medzinárodnou výmenou fotografií, filmov, výukových programov a korešpondenciou.
Pre medzinárodné preteky boli ustanovené tieto kategórie:

- pretekárske kajaky – single kajaky s maximálnou dĺžkou 5,2 m a minimálnou šírkou 51 cm
- morské kanoe – maximálna dĺžka 5,2 m, šírka 95 cm, maximálne 110 cm, plocha plachty maximálne 10 m^2, rozdelená do dvoch plachiet
- kanadské kanoe – rozmery budú určené Americkou kanoistickou asociáciou.
- medzinárodné preteky boli definované ako „preteky v pádlovaní na 1.500 m a 10.000 m“ a „námorné preteky po trojuholníkovej trati najmenej 10 km dlhej, pričom jedna strana musí byť križovaná“.

Takto bola založená IRK.

Ďalšie zasadnutie IRK bolo počas prvých oficiálnych medzinárodných pretekov počas zasadnutia Nemeckej kanoistickej asociácie v júli 1924 v Hamburgu. Za prvého prezidenta IRK bol zvolený predseda DKV Franz Reinicke.

Doterajší prezidenti ICF:

Franz Reinicke	Nemecko	1924 až 1925 a 1928 až 1932
Paul Wulff	Dánsko	1925 až 1928
Dr.Max W.Eckert	Nemecko	1932 až 1945
Jonas Aschier	Švédsko	1946 až 1950
Harald Jespersen	Dánsko	1950 až 1954
Dr.Karel Popel	Československo	1954 až 1960
Charles de Coquereaumont	Francúzsko	1960 až 1980
Prof.Sergio Orsi	Taliansko	1980 až 1998
Ulrich Feldhoff	Nemecko	1998 až 2008
José Perurena López	Španielsko	2008 až súčasnosť

História vodného slalomu.

Vodný slalom je jedna zo šiestich technických disciplín Medzinárodnej kanoistickej federácie. Súčasná história slalomu na divokej vode začala 11.septembra 1932 vo Švajčiarsku kedy vynálezca tejto disciplíny prehlásil, že „slalom je skúška divokej vody“. Myšlienka pochádzala z lyžovania, kedy výrazy ako „zima, sneh a zjazdové lyžovanie“ sa pozmenili na „leto, voda a vodný slalom“. Napriek tomu pôvod slalomu je na hladkej vode. Ale slalom sa veľmi rýchlo dostal na divokú vodu, na pereje a prúdy prírodných riek. Presne to, čo majú kajakári a kanoisti radi dodnes.

Nanešťastie, 2.svetová vojna sa začala len šesť rokov po prvých pretekoch vo vodnom slalome vo Švajčiarsku. Vývoj vodného slalomu bol zastavený a vrátený späť.

Prvé Majstrovstvá sveta vo vodnom slalome pod patronátom ICF sa konali v roku 1949 v Ženeve vo Švajčiarsku. Od tohto dátumu môžeme históriu vodného slalomu rozdeliť do troch období: od roku 1949 do roku 1972, od roku 1972 o roku 1992 a od roku 1992 dodnes.

Prvé obdobie je charakterizované dramatickými zmenami. Zastarané skladacie a plátenné lode nahradili sklenenými vláknami zosilnené plastické lode.

Druhé dôležité obdobie bolo naplnené zmenami a zjednodušeniami slalomových pravidiel, práve tak ako snami a nádejami, že vodný slalom sa opäť stane olympijským športom. Toto obdobie taktiež prinieslo dramatické zmeny v konštrukcii lodí – v C2 boli pretekári posadení do stredu lode a šírka lode C1 sa zmenila na 70 cm. A tak dnes laik ťažko rozozná kajak od kanoe.

Tretie obdobie začalo znovu uvedením vodného slalomu do programu Olympijských hier v roku 1992. Bol to veľký štart do nového obdobia, kedy sa vodný slalom stal olympijským športom so svojimi všetkými známymi výhodami ale aj nevýhodami. Toto obdobie tiež prinieslo ďalšie zmeny v slalomových pravidlách – zmenili sa trestné body aj systém dvoch jázd. Je to tiež čas masívneho nárastu záujmu o vodný slalom mimo tradičných európskych a severoamerických štátov do krajín na všetkých kontinentoch. Na Majstrovstvách sveta v roku 2003 v Augsburgu v Nemecku sa zúčastnili pretekári už zo 72 krajín.

Vodný slalom bol na programe Olympijských hier 1996 v Atlante, po veľkom úsilí funkcionárov ICF ostal aj na programe Olympijských hier 2000 v Sydney a veľký divácky a mediálny úspech zožal počas Olympijských hier 2004 v Aténach. Súťaže vo vodnom slalome boli aj na Olympijských hrách 2008 v Pekingu, kde zaznamenalo Slovensko fenomenálny úspech, keď získalo tri zlaté olympijské medaily zo štyroch možných. Aj na Olympijských hrách 2012 v Londýne bude vodný slalom v programe olympijských súťaží.

Od roku 2002 bola dvojročná periodicita Majstrovstiev sveta nahradená každoročným šampionátom, s výnimkou olympijského roku, kedy sa Majstrovstvá sveta nekonajú. Od roku 1986 majú svoje svetové majstrovstvá aj juniori do 18 rokov.

V roku 2009 boli upravené slalomové pravidlá – vrátilo sa hodnotenie lepšej jazdy pre stanovenie konečného výsledku pretekára a boli zavedené slalomové bránky s jednou tyčkou nad vodou a druhou pevne umiestnenou na brehu. Súťažné kategórie boli rozšírené o kanoe žien C1 Ž, ktoré budú mať svoju majstrovskú premiéru na Majstrovstvách sveta v roku 2010.

Okrem slalomu sa na divokej vode súťaží aj vo vodnom zjazde a šprinte. Konajú sa svetové aj kontinentálne majstrovstvá. Do programu Olympijských hier sa však tieto disciplíny zatiaľ nedostali.

Európska kanoistická asociácia - ECA.

V roku 1994 bola ustanovená Európska kanoistická asociácia, ktorej prezidentom sa stal Albert Woods z Veľkej Británie. Tento post zastáva dodnes.

V roku 1996 sa v Augsburgu v Nemecku konali prvé Majstrovstvá Európy seniorov vo vodnom slalome. Juniori do 18 rokov mali svoj prvý európsky šampionát v roku 1995 v Liptovskom Mikuláši. Od roku 2002 sa organizujú aj Majstrovstvá Európy pretekárov do 23 rokov. Táto veková kategória mala svoju majstrovskú premiéru v Čunove.

Európska kanoistická asociácia každoročne vyhlasuje aj majstrovskú klubovú súťaž – Majstrovstvá Európy klubov vo vodnom slalome. Keďže v organizácii týchto pretekov sa doposiaľ striedali iba dva kluby francúzsky Epinal a Liptovský Mikuláš, momentálne prežíva táto súťaž stagnáciu a viacero majstrovstiev sa neuskutočnilo.